

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯ ПО ПРОФЕСИОНАЛНА ЕТИКА КЪМ ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ ПРЕЗ 2021 Г.

Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет е постоянно действащ помощен орган към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (КПЕ към ПК на ВСС). Комисията осъществява своята дейност въз основа на Закона за съдебната власт (ЗСВ), Правилника за организация на дейността на Висшия съдебен съвет и на неговата администрация, Правилата за работа на Прокурорската колегия на ВСС, както и съобразно приетите от нея Вътрешните правила за работа на комисията. Нейните правомощия са детайлно уредени в Глава трета, Раздел III от Правилата за работа на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

През отчетния период комисията е функционирала в състав от петима членове на Прокурорската колегия на ВСС като е била подпомагана от двама правни експерти и един технически сътрудник от администрацията на ВСС. КПЕ към ПК на ВСС е провела **25** заседания през изтеклата година. Основните въпроси, които са били предмет на разглеждане и решаване в тях са в съответствие с функциите на Комисията, разписани във Вътрешните правила за организацията и дейността на КПЕ към ПК. Същите основно са разделени основно в две направления:

- извършване на проучвания и събиране на информация за изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт;
- разглеждане и решаване на жалби и сигнали от граждани и юридически лица.

1. Изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт.

Основна дейност на КПЕ към ПК на ВСС през 2021 г. е свързана с изготвяне на становища относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната

власт. Процедурата е регламентирана в Закона за съдебната власт и Вътрешните правила за организацията и дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

Съгласно чл. 18 от правилата при изпълнение на правомощията си по чл. 37, ал. 9 от ЗСВ Комисията извършва проучвания и събира информация за изготвяне на становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. Необходимата информация се събира като се извършват проверки и справки в публични и вътрешни регистри и органи, както следва:

- изготвя писма до Главния прокурор на Република България и главния инспектор на ИВСС с искане да се предостави информация за наличие на постъпили сигнали и извършвани проверки срещу магистрата, и до местната Комисия по професионална етика, която да изготви становище за нравствените качества на кандидата;

- относно класираните кандидати за първоначално назначаване в органите на съдебната власт се изискват служебни характеристики от последната месторабота на кандидата;

- служебно се извършва проверка в деловодната система на АВСС за наличието на сигнали и извършвани проверки за участниците в конкурсите. Изготвя се справка за наличие или не на такива сигнали и проверки, която обхваща последните 5 /пет/ години до момента на изготвянето на становището;

- изготвят се справки за наличие на дисциплинарни производства срещу магистратите от комисия „Дисциплинарна дейност и взаимодействие с ИВСС“ към ПК на ВСС;

- изискват се справки от АВСС и ИВСС за постъпили сигнали по ЗПУКИ, наличие на висящи производства или влязъл в сила акт на ИВСС;

- относно кандидатите за административни ръководители в органите на съдебната власт се извършват проверки в печатните и електронни медии за информация, която да поставя под съмнение притежаваните нравствени качества от кандидата.

След събиране на цялата информация се изготвят проекти за становища за нравствените качества на участниците в конкурсите, както и на

кандидатите за административни ръководители, които се предоставят за приемане от КПЕ към ПК. Становищата се приемат с решения на КПЕ ПК.

При всяко назначение Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет извършва преценка за притежаваните нравствени качества на кандидатите на база на изготвените становища от Комисията.

Комисията по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет през 2021 година е изготвила 270 броя становища за притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурси за заемане на длъжност в органите на съдебната власт. От тях 74 броя становища са за заемане на длъжността „административен ръководител“ или „заместник на административния ръководител“, 106 броя – за преместване и повишаване в длъжност и 90 броя за кандидати за младши прокурори и следователи.

2. Разглеждане и решаване на преписки, образувани по постъпили жалби и сигнали от граждани и юридически лица.

Дейността на КПЕ към ПК на ВСС през 2021 г., е свързана и с разглеждането и решаването на жалби и сигнали от граждани и юридически лица, получени по пощата, по електронен път, чрез Унифицираната система за приемане и обработване на жалби и сигнали и формата за контакт, публикувана на Интернет страницата на ВСС или пуснати в антикорупционните кутии, поставени в отделните звена на съдебната власт. Разглеждането на постъпващите във ВСС жалби и сигнали се извършва по реда на Вътрешни правила за организацията на работа с предложенията и сигналите, които постъпват във Висшия съдебен съвет, приети с решение на Пленума на ВСС по протокол № 12 от 30.05.2019 г. Съгласно приетите Вътрешни правила, на заседания на Комисиите по професионална етика към съответните колегии на ВСС, се внасят за разглеждане само предложения и сигнали, които са относими към техните правомощия.

Предложенията и сигналите, които са от компетентността на КПЕ към ПК на ВСС /сигнали, съдържащи данни за нарушения на етичните правила и норми регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати; сигнали във връзка с изготвянето на становища за нравствените качества на кандидатите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт; сигнали за наличие на несъвместимост; / се предоставят на председателя на Комисията за запознаване и преценка за включване в дневен ред за заседание на КПЕ. При необходимост свързана с правилната квалификация на предложението или сигнала, същите се докладват на КПЕ с изрично отбелязване на основанието за това.

Общият брой на разгледаните от КПЕ към ПК на жалби и сигнали за

отчетния период е 60 броя.

Част от подадените сигнали са общи, съдържащи оплаквания и недоволство от постановени прокурорски актове и от молби за преразглеждане и решаване на конкретни казуси. Тези преписки се решават чрез насочване на подателите на сигналите да търсят защита на правата си по реда на инстанционния контрол, тъй като ВСС и в частност Комисията не са компетентни да се произнасят по правилността и законосъобразността на актовете на магистратите или да обсъждат предприетите от тях процесуални действия, както и да извършват проверки.

През отчетния период на трима жалбоподатели са изпратени уведомителни писма, че исканията им са извън правомощията на Комисията, а на един е отговорено след извършена проверка.

От изпратените по компетентност на други органи са 09 броя преписки, от които: 01 бр. е до Главния прокурор на Република България, 01 брой с оглед правомощията по чл. 312 ЗСВ, 03 бр. до други органи на съдебната власт и 04 бр. до други звена и институции.

Комисията е приела за сведение 26 бр. преписки. Следва да се има предвид, че това са становища на местни етични комисии за резултатите от извършените от тях проверки и повторни сигнали, по които Комисията вече се е произнасяла и е отговаряла на техните податели и на основание чл. 124 АПК за приети за сведение и приложени към дело.

През отчетния период Комисията е упражнила и правомощието си по чл. 195б ЗСВ и се е произнесла с решение по сигнал, съдържащ данни за наличие на несъвместимост по чл. 195 ЗСВ.

В постъпилния сигнал се съдържат твърдения за извършвана стопанска дейност от следовател в Следствен отдел в Окръжна прокуратура – Силистра .

КПЕ при ПК на ВСС е приела да бъде извършена проверка за наличие или липса на несъвместимост по отношение на магистрата, на основание чл. 195 от Закона за съдебната власт.

В хода на проверката са изискани и писмени обяснения от лицето, срещу което са изнесените твърдения за осъществявана стопанска дейност и са извършени справки в съответните регистри за изясняване на истинността на изложените в сигнала твърдения.

След извършената проверка производството е прекратено поради липса на установени достатъчно данни за наличие на несъвместимост по чл. 195 ЗСВ.

През отчетния период, КПЕ при ПК на ВСС се е произнесла по запитване, направено от прокурор в Софийска районна прокуратура, препратен от Инспектората към Висшия съдебен съвет. Отправено е питане има ли законови пречки, отчитайки длъжността, която заема и разпоредбата на чл.195, ал.1, т.3 Закона за съдебната власт (ЗСВ) да

закупи, държи и продаде чрез посредник акции на чуждестранни дружества и/или други финансови инструменти, както и да получава дивиденди от такива акции. Предмет на отправеното запитване е предприемането на евентуални бъдещи действия и дали чрез тях би бил в хипотеза на несъвместимост с оглед разпоредбата на чл.195, ал.1, т.3 от Закона за съдебната власт. С решение на Комисията прокурорът е уведомен, че съгласно чл.195б от Закона за съдебната власт (ЗСВ), Комисиите по професионална етика към Висшия съдебен съвет имат правомощията да констатират несъвместимост респ. отсъствие на несъвместимост на съдия, прокурор или следовател докато заема съответната длъжност в хипотезите на чл.195, ал.1 и ал.2 от Закона за съдебната власт.

Съгласно чл.195, ал.1, т.3 от Закона за съдебната власт, съдия, прокурор или следовател, докато заема длъжността си, не може да: „упражнява търговска дейност под каквато и да е форма, включително лично, чрез подставено лице и/или с явен и/или със скрит пълномощник или да е съдружник, управител или да участва в надзорни, управителни съвети или съвети на директорите или в контролни органи на търговски дружества, кооперации или юридически лица с нестопанска цел, които осъществяват стопанска дейност, с изключение на тези професионални сдружения, в които членуват“.

Търговският закон (ТЗ) определя сделките като търговски с оглед на обективен и субективен критерий. Абсолютните търговски сделки са изброените в чл.1, ал.1 ТЗ, независимо от качеството на лицата, които ги извършват – чл.286, ал.2 ТЗ, а прилагането на субективния критерий предполага, че сделката е търговска, ако е сключена от търговеца във връзка с упражняването от него занаятие – чл.286, ал.1 ТЗ. По отношение на продажбата законодателят е направил разграничение, че не е търговска продажбата, която има за предмет вещь за лично потребление и купувачът е физическо лице – чл.318, ал.2 от ТЗ, като търговски са само продажбите, които отговарят на критериите за търговски сделки – чл.318, ал.1 ТЗ.

При закупуване, държане и продажба на акции и/или други финансови инструменти следва да бъдат съобразени разпоредбите на действащата нормативна уредба, за да не бъде нарушена забраната, регламентирана в чл.195, ал.1, т.3 ЗСВ. За всеки отделен случай се преценява конкретно и Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висш съдебен съвет не може да изрази предварително становище.

През отчетният период КПЕ при ПК на ВСС е изразила становище по отправено запитване от председателя на Комисия по професионална етика към Апелативна прокуратура – Варна.

Поставените въпроси, по които се отправя искане за изразяване на

становище от страна на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия са следните:

1. При „смърт на член на КПЕ“ основанието за нов избор следва ли да е чл.8, ал.1 от Правилата за организация на дейност на комисиите по професионална етика в системата на Прокуратурата на Република България (наричани за краткост „Правилата“)?.

2. При какъв кворум следва да се проведе общото събрание – пълен състав, процентно съотношение и какво?

Във връзка с горното – В случай, че е необходимо присъствие от 100% или друг кворум, допустимо ли е да се просрочи предвидения в чл.8, ал.1 месечен срок?

3. В състава на предходната Комисия член не е довършил мандата си, поради това, че с решение на Прокурорската колегия на ВСС от 20.09,2018 г. е избран за и.ф. „административен ръководител – апелативен прокурор“ на Апелативна прокуратура – Варна. Мандатът му е довършен от друг прокурор. Явява ли се настоящият състав на КПЕ – АП – Варна втори, последователен мандат, с оглед на това, че не е завършил предходния мандат? Може ли да бъде избран за резервен член на настоящата КПЕ и налице ли е в неговия случай пречка по чл.7 от Правилата.

Как следва да се процедира с оглед на обстоятелството, че всички магистрати при АП – Варна са или членове на настоящата КПЕ или на непосредствено предходната.

1. Разпоредбата на чл.8, ал.1 от Правилата за организацията и дейността на комисиите по професионална етика в системата на прокуратурата на Република България (Правилата) следва да бъде изведена като основание за произвеждане на избор за нов член, който да попълни състава на Етичната комисия.

2. Съгласно Правилата персоналният състав на всяка комисия по професионална етика се определя от общото събрание, като решението се взема с обикновено мнозинство (50% плюс един от участвалите в гласуването).

3. Посоченият в чл.8 от Правилата срок е инструктивен.

4. В описаната хипотеза мандатът се явява втори последователен и не може да бъде избран за резервен член на настоящата Етичната комисия с оглед на разпоредбата на чл.7 от Правилата.

При невъзможност да се сформира комисия се прилага разпоредбата на чл. 3 от Правилата.

3. Предоставяне на информация

С решение по т. 4 от протокол № 03/09.02.2021 г. КПЕ към ПК на ВСС е предоставила информация във връзка с План за изпълнение на

мерки в отговор на препоръките и посочените предизвикателства, съдържащи се в Доклад на Европейската комисия от 30 септември 2020 г.

С решение по т. 3.1. от протокол № 13/09.06.2021 г. КПЕ към ПК на ВСС е предоставила информация във връзка с Въпросник на Европейската комисия за ефективност на правосъдието на Съвета на Европа (СЕРЕJ), цикъл 2020-2022 г. по въпросите, които са от компетентността на Комисията.

Отчетът за дейността на Комисия по професионална етика към Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет за 2021 г. е приет с решение по протокол № 8 от 04.04.2022 г.